

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ**Poikien ympärileikkauksia koskevaa lainsäädäntötarvetta selvittävä työryhmä**

Lausuntonaan poikien ympärileikkauksia koskevan lainsäädännön tarpeesta, Väestöliitto ry esittää seuraavaa:

Maahanmuuton myötä suomalainen yhteiskunta on uusien tilanteiden edessä. Suomeen tulleiden maahanmuuttajien traditionaaliset kontaktit ovat murtuneet. Heillä saattaa olla taloudellisten vaikeuksien ja hajanaisten yhteisöjen vuoksi hankaluuksia järjestää uskontonsa edellyttämiä poikien ympärileikkauksia. Maahanmuuttajat ovat olleet tästä ymmällään ja yrittäneet turvautua korvaaviin ratkaisuihin. Poikien ympärileikkauksella on varsinkin juutalaisten ja muslimien keskuudessa keskeinen asema.

Perinteisen suomalaisen ja eurooppalaisen eettisen hoitokäsityksen mukaan lääketieteellisiä toimenpiteitä ilman lääketieteellistä perustetta ei tulisi tehdä. Tätä tulisi Väestöliiton mielestä korostaa myös Suomeen saapuville maahanmuuttajille. Väestöliitto suosittaa maahanmuuttajien kotouttamisohjelmaan sisällytettäväksi tietoutta siitä, että ajatus poikien ei-lääketieteellisin perustein tehtävästä ympärileikkauksesta on suomalaiselle kulttuurille vieras eikä sitä yleisesti suositata.

On pohdittu lapsen itsemääräämisoikeutta ja lastensuojelunäkökohtia YK:n julistuksen lasten oikeuksista ja Euroopan neuvoston biolääketieteen sopimuksen pohjalta. Siinä ilmaistaan, että ”Suostumukseen kykenemättömän henkilön koskemattomuuteen ei saa puuttua, jollei siitä ole hänelle hyötyä” Lääketieteellisin argumentein poikien uskonnollisin perustein tehtävän ympärileikkauksen ongelmaa ei voida ratkaista. Suomalaisessa yhteiskunnassa alaikäisten poikien ja poikavauvojen ei-lääketieteellisillä perusteilla tehtävä ympärileikkaus on ennen kaikkea eettinen kysymys: Sallitaanko Suomessa poikalapsen ympärileikkaus juutalaisen tai islaminuskon edellyttämän tradition mukaan?

Valtakunnallinen terveydenhuollon eettinen neuvottelukunta (ETENE) antoi asiassa lausuntonsa 15.6.1999, ja se kannatti juutalaisten ja islaminuskoisten osalta asian hoitamista paikallisilla sopimuksilla luottamuksellisesti ja kunnioittavassa hengessä.

Poikien ympärileikkausta ei ole kielletty muualla maailmassa. Lähes kaikki maat ovat allekirjoittaneet YK:n julistuksen lasten oikeuksista. Sen ei ole Euroopan neuvoston sopimuksien ohella tulkittu olevan ristiriidassa poikien ei-lääketieteellisten ympärileikkausten kanssa.

Suomessa on koko itsenäisyyden ajan ja myös modernin yhteiskunnan aikana sallittu poikien ympärileikkaus sellaisille uskonnollisille ryhmille, joiden traditioon tämä toimenpide kuuluu. Näihin ryhmiin kuuluneet kansalaiset ovat olleet suomen kansalaisia monen sukupolven ajan ja siis täysin osa suomalaista yhteiskuntaa. Väestöliiton mielestä ei ole eettisesti perusteltua ryhtyä nyt kieltämään näiltä ryhmiltä oikeutta, joka heillä on ollut yli sadan vuoden ajan.

Väestöliiton näkemyksen mukaan ei-lääketieteellisten ympärileikkauksen kriminalisointi Suomessa johtaisi siihen, että toiminta painuisi ”maan alle” tai ulkomaille ja tavoitellut terveydelliset seikat ehkä menetettäisiin. Toiminta siirtyisi virallisen terveydenhuollon ulkopuolelle ja siltä jäisi puuttumaan normaali potilasvastuu. Samoin toimenpide suoritettaisiin olosuhteissa, jotka eivät täyttäisi lääketieteellisiä kriteereitä ja komplikaatiovaara lisääntyisi.

Väestöliitto esittää, että poikien ympärileikkaus voidaan sallia ei-lääketieteellisillä perusteilla julkisten tai yksityisten terveyspalvelujen tiloissa asianmukaisen lääketieteellisen koulutuksen saaneen terveydenhuoltohenkilöstön toimesta. Harkittavaksi jäisi myös mahdollisuus liittää toimenpide sairausvakuutuskorvauksen piiriin. Tämä saattaisi edistää vähävaraisen maahanmuuttajaväestön hakeutumista laillistettujen, turvallisten terveyspalvelujen piiriin ja ympärileikkauksen riskit saataisiin mahdollisimman vähäisiksi.

Koska kysymyksessä on eettisestä hoitovalinnasta, lääkäriellä ja muulla julkisen terveydenhuollon hoitohenkilöstöllä tulisi säilyttää oikeus omilla eettisillä perusteillaan kieltäytyä suorittamasta kyseistä toimenpidettä.

Helsingissä 25. elokuuta 2003

Kunnioitavasti

VÄESTÖLIITTO RY

Helena Hiila
toimitusjohtaja

Reino Hjerppe
puheenjohtaja